

[Helge von Rosen.]

tilbageholdenhed. Jeg synes, at erhvervs- livet kan være noget beroliget på dette punkt, al den stund der efter sagens natur vel næppe kan tænkes at blive anlagt en skarpere kurs efter denne lov end efter monopolloven.

Bemærkningen om, at unormal lav kapacitetsudnyttelse ikke kan begrunde prisforhøjelse — den jeg lige nævnte — er heller ikke nogen nydannelse, også her foreligger der en monopolovspraksis.

Det samme gælder bemærkningerne om lønindregningen, men her er der for mig at se i forhold til monopolovspraksis en vis lempelse derved, at man her kun hæfter sig ved stigninger ud over overenskomstmæssige stigninger. Det forekommer også naturligt i en midlertidig lov af beredskabs karakter.

Det er for øvrigt et gennemgående træk i de motiver, der i bemærkningerne til lovforslaget er opregnet under punkterne a.-e. for, at der kan anses at foreligge særlige forhold, der kan gøre indgriben påkrævet, at det ikke er prisers og avancers absolutte højde, men deres stigninger, der kan udløse reaktion efter dette lovforslag.

I den forbindelse har man fra erhvervs- side, med megen ret efter min mening, hæftet sig ved bemærkningen om, at den blotte risiko for uheldig prisudvikling giver hjemmel til indgriben. Retfærdigvis må det dog bemærkes, at risikoen skal have manifesteret sig gennem en række nærmere angivne omstændigheder. Ministeren har over for udvalget anført, at monopoltilsynet ifølge sagens natur vil redegøre for sine motiver over for branchen og i givet fald må kunne godtgøre sandsynligheden af en kommende pris- eller avancestigning som det, der kan udløse reaktionen. Ministeren har altså på forhånd, så vidt jeg kan opfatte det, erkendt tilsynets bevisbyrde for, at der foreligger den fornødne risikosituation, som giver hjemmelen.

Lovforslagets mest iøjnefaldende bestemmelse er måske 40 dages prisstophjemmelen. Den er efter sin karakter ikke ny, idet prisindseendeloven fra 1963, ved helhedsløsningen indeholder en tilsvarende hjemmel, og det bør berolige, at denne hjemmel, efter hvad jeg er orienteret om, så at sige ikke har været udnyttet.

Jeg går ud fra, at man med en midlertidig

lov som den foreslåede i hvert fald ikke til- sigter nogen skærpet administrativ fortolkning af enkeltbestemmelser, som har parel- leller i monopol- og prisindseendelovene. En tilkendegivelse herom kunne give erhvervs- livet en tiltrængt vejledning. Bestemmelsen om de vejledende kalkulationsregler betrag- ter jeg i den forbindelse som et supplement, en hjælp, et tilbud om at stille et kompas til rådighed, selv om også jeg må mene, som det er sagt fra erhvervenes side, at erhver- vene ellers selv er bedre kvalificerede til at kalkulere end administrationen.

Om prisindseendeloven blev det fra det økonomiske råds side sagt, at den var et smidigt instrument for en aktiv prispolitik uden de ulemper, der knytter sig til en om- fattende prisregulering. Denne lov, som vi her behandler, er efter min forståelse ikke et nyt instrument til aktiv prispolitik, men den er forhåbentlig det, den giver sig ud for, kun en midlertidig beredskabslov med en speciel baggrund i de internationale valutaforhold.

Ømann: Det var jo et tårevædet nødskrig fra hr. Jens Peter Jensen (Sorø amt)s side. Man oplevede her, at det samfundssyn, som jeg mener lovforslaget bæres af, mødtes i denne mand med hans specielle syn på sam- fundet og hørte det give sig udslag i dette skrig under anvendelse af en lidt overspillet mikrofonteknik. Jeg skal prøve på at holde min omtale af lovforslaget på et lidt mere jordnært niveau.

Det er belyst gennem udvalgsarbejdet, at loven giver mulighed for indgreb på så- danne områder, hvor der skønnes at være en risiko for en stigning i priser og avancer, som kan bringe den økonomiske stabilitet i fare bl. a. ved at sprede sine virkninger til andre dele af omsætningen. Det er udtryk for et samfundssyn. Uden for denne lov og fredet ifølge denne lov er derimod de virk- somheder, der afsætter deres produktion under fuld og effektiv konkurrence. Det er en fredningsbestemmelse i overensstemmelse med de bedste liberale principper. Disse ydergrænser giver loven et bredt virkefelt, og de redskaber, som loven giver monopoltil- synet at virke med, er så vidt jeg kan se, effektive og også tilstrækkelige.

Jeg rejste det spørgsmål i udvalget, om der nu også i monopoltilsynet er bemanding til at anvende disse virkemidler, og jeg har